

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

Statsrådets redogörelse om planen för de offentliga finanserna 2016—2019

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Statsrådets redogörelse om planen för de offentliga finanserna 2016—2019 (SRR 1/2015 rd): Ärendet har remitterats till social- och hälsovårdsutskottet för utlåtande till finansutskottet. Tidsfrist: 23.10.2015.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Taina Eckstein, finansministeriet
- direktör Kirsi Kangaspunta, undervisnings- och kulturministeriet
- avdelningschef Tuija Oivo, arbets- och näringsministeriet
- ordförande Jukka Haapakoski, Finlands Arbetslösas Samarbetsorganisation - TVY rf
- ekonomiplaneringschef Tomas Forsström, social- och hälsovårdsministeriet
- överinspektör Helena Kalliolinna, social- och hälsovårdsministeriet
- konsultativ tjänsteman Heidi Manns-Haatanen, social- och hälsovårdsministeriet
- konsultativ tjänsteman Hanna Onwen-Huma, social- och hälsovårdsministeriet
- regeringsråd Esko Salo, social- och hälsovårdsministeriet
- generalsekreterare Hannele Varsa, Delegationen för jämställdhetsärenden
- direktör Kaarina Myyri-Partanen, Regionförvaltningsverket i Södra Finland, ansvarsområdet för arbetarskydd
- forskningsdirektör Kari Hämäläinen, Statens ekonomiska forskningscentral
- specialforskare Matti Sarvimäki, Statens ekonomiska forskningscentral
- forskare Mirja Määttä, närings-, trafik- och miljöcentralen i Mellersta Finland
- enhetschef Merja Ekqvist, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland
- direktör Jarmo Ukkonen, Nylands TE-byrå
- planerare Marjaana Pajunen, Folkpensionsanstalten
- generaldirektör Antti Koivula, Arbetshälsoinstitutet
- projektchef Marjo Vallius-Hyttinen, Lieksa stad
- kommundirektör Lauri Inna, Punkalaidun kommun
- specialsakkunnig Tommi Eskonen, Finlands Kommunförbund
- expert Tarja Arkio, Akava rf
- ledande expert Vesa Rantahalvari, Finlands näringsliv rf

Utlåtande AjUU 2/2015 rd

- generalsekreterare Riitta Särkelä, Förbundet för mödra- och skyddshem
- chef för sysselsättningsfrågor Pirjo Väänänen, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- samordnare Hanna Sauli, Finlands Ungdomssamarbete - Allians rf
- direktör Janne Makkula, Företagarna i Finland rf
- direktör Jukka Ihanus, Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf
- verksamhetsledare Mari Ahonen-Walker, Nationella verkstadsföreningen rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- social- och hälsovårdsministeriet
- Delegationen för jämställdhetsärenden.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Finlands ekonomi befinner sig i ett mycket svårt läge. Bruttonationalprodukten har krympt i flera år, arbetslösheten ökar och arbetslöshetsperioderna blir längre. Dessutom försämras förutsättningarna för ekonomisk tillväxt samtidigt som de offentliga utgifterna ökar i takt med att befolkningen åldras. De offentliga finanserna uppvisar underskott och konkurrenskraften ligger uppskattningsvis 10–15 procent under de viktigaste konkurrentländerna.

Regeringen har enats om ett strategiskt anpassningsprogram som ska stärka de offentliga finanserna med en gång och som innefattar åtgärder med stora konsekvenser för alla samhällssektorer. Programmet innehåller dels gigantiska sparåtgärder, dels omfördelning av anslag i kombination med strukturella reformer för att främja sysselsättning, företagsamhet och ekonomisk tillväxt. Målet är att förbättra förutsättningarna för företagande, ge incitament för att vilja arbeta och satsa på nya möjligheter till hållbar tillväxt. Sysselsättningen ska förbättras genom att det skapas större aktivitet på arbetsmarknaden, men också genom att det ska bli mer ekonomiskt attraktivt att arbeta och att anställa. De sedvanliga sysselsättningsanslagen och arbetskraftsåtgärderna stöder och kompletterar strategin.

I anpassningsprogrammet och spetsprojekten är det av relevans inom arbetslivs- och jämställdhetsutskottets ansvarsområde att arbetskraftsförvaltningen i högre grad ska stödja sysselsättningsmöjligheterna, att bidragsregler som hindrar arbetslösa att ta anställning ses över och att insatser för att minska den strukturella arbetslösheten sätts in.

Regeringens åtgärder är ett stort steg i rätt riktning för att ge större förutsättningar för ekonomisk tillväxt, menar utskottet. Samtidigt understryker utskottet vikten av att balanseringsåtgärderna underlättar möjligheterna att få jobb och nyanställa och påpekar att ekonomisk tillväxt är det bästa sättet att skapa sysselsättning.

Kalkylerna för de offentliga finanserna och konjunkturprognoserna är osäkra, och det går inte att göra några tillförlitliga bedömningar av hur de planerade åtgärderna kommer att utfalla eller vilka effekter omfördelningen av anslagen får. När detta utlåtande utarbetas är det fortfarande osä-

Utlåtande AjUU 2/2015 rd

kert med vilka medel regeringen vill förbättra konkurrenskraften. Därför är det inte meningsfullt att göra någon exakt bedömning av vilka sysselsättningseffekter planen för de offentliga finanserna kommer att ha. Utskottet anser dock att effekterna av de planerade åtgärderna måste följas upp under valperioden och att det i förekommande fall sätts in korrigerande åtgärder. Det är extra viktigt att följa upp i vilken utsträckning åtgärderna genererar nya arbetstillfällen och förbättrar sysselsättningen bland de unga.

Utskottet har hört tjänstemän och andra experter inom ett brett fält av arbetskraftspolitiken. Det är viktigt att vi i tider av knappa resurser går in för exakt riktade insatser som bevisligen har effekt och att vi gör kritiska effektivitetsbedömningar av alla utgiftsposter i arbetskraftspolitiken. Lön-samhetskalkyler och andra kalkyler tillämpas nämligen sällan i utvärderingen av åtgärder i dagsläget. Utskottet vill uppmana myndigheterna att testa nya former för att hantera sysselsättningspolitiken. Utvecklingsprojekten måste planeras tillsammans med forskare specialiserade på effektivitetsbedömning, och så, att det går att tillförlitligt sovra fram de mest effektiva åtgärderna.

Arbetskrafts- och företagsservice

Utöver tidigare sparbeting ska anslagen till arbetskrafts- och företagsservice ytterligare dras ner med 60 miljoner euro under ramperioden. Därmed sjunker anslaget till 403 miljoner euro 2019. I beloppet ingår anslaget till yrkesutbildning, som överförs till undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde 2018. Både 2016 och 2017 avsätts 5 miljoner euro för en utbyggnad av privat arbetsförmedling. I anslagen till arbets- och näringsbyråernas omkostnader ingår ett spetsprojektanslag på 10 miljoner euro för digitaliseringsåtgärder.

I spetsprojektet anpassas arbetskraftsförvaltningen för att bättre matcha möjligheterna att få jobb, det vill säga arbetssökande ska aktiveras och det blir arbets- och näringsbyråernas uppgift att stå för företags- och arbetsgivarorienterad arbetsförmedling, som stöder snabb anställning och effektiv tillsättning av arbetstillfällen. Ny digital arbetskrafts- och företagsservice införs och möjligheterna att utöka privat arbetskraftsservice testas. Det är också meningen att undersöka möjligheterna att föra över arbetskraftsservicen för mer svårsysselsatta personer på kommunerna.

Utskottet välkomnar projektet för att utvärdera och utveckla åtgärderna inom arbetskraftsförvaltningen och arbetskraftspolitiken och understryker att det behövs nya, mer effektiva sysselsättningsåtgärder samtidigt som det görs en kritisk utvärdering av dagens åtgärdsarsenal. Det är viktigt att nya och beprövade metoder införs, inte minst i insatserna för att minska långtidsarbetslösheten.

Trots det svåra sysselsättningsläget stiger inte anslagen till aktiv arbetskraftspolitik under ramperioden. I stället omfördelas de krympande anslagen och åtgärderna inriktas i första hand på de långvarigt arbetslösa som inte kan få jobb utan stödinsatser.

Utskottet påpekar att detta försämrar möjligheterna att använda arbetskraftspolitiska åtgärder i förebyggande syfte. Vidare känner utskottet en viss oro för unga människors möjligheter att i fortsättningen delta i arbetskraftspolitiska åtgärder och därmed förbättra sin kompetens.

Utlåtande AjUU 2/2015 rd

Det är av största vikt att vi avskaffar hindren för att tacka ja till jobb och att det blir mer attraktivt att ta anställning. Utskottet vill dock framhålla att regeringens strategier innebär att äldre arbetslösa fortsatt får arbetslöshetsersättning längre än andra åldersgrupper. I kombination med tilläggsdagarna leder detta till att många äldre arbetstagare försvinner i förtid från arbetsmarknaden. Det måste alltså bli mer attraktivt att återgå i arbete för äldre arbetslösa.

Yrkesinriktad arbetskraftsutbildning

Enligt uppgifter till utskottet har yrkesinriktad arbetskraftsutbildning liten effekt på sysselsättningen på kort sikt, men på längre sikt, över en period på drygt två år, har arbetskraftsutbildning visat sig vara en av de mest effektiva formerna av arbetskraftspolitik.

Anslaget på 90 miljoner euro för yrkesinriktad arbetskraftsutbildning lyfts över från arbets- och näringsministeriets till undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde 2018. Utskottet noterar att kompetensen beträffande upphandling av arbetskraftsutbildning är koncentrerad till arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde. Arbetskraftsförvaltningen har inarbetade rutiner för att upphandla utbildning och ett heltäckande nätverk för att kunna verka i nära kontakt med företagen. Det är av största vikt att denna specialkompetens bevaras i samband med överföringen.

Ett av spetsprojekten är att se över yrkesutbildningen på andra stadiet och att tillföra den större samhällsrelevans. Utskottet understryker vikten av lärande på arbetsplatsen och anser att vi behöver undersöka möjligheterna att införa nya former av lärande på arbetsplatsen vid sidan av läroavtal.

Ungdomar

Mellan 2013 och 2015 var anslaget för ungdomsgarantin 60 miljoner euro årligen. Av det gick 28 miljoner till arbets- och näringsministeriet. Under ramperioden minskar anslaget och för 2016 har regeringen avsatt 26,4 miljoner för undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde. Utöver det får social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde 4 miljoner för att 2016–2018 se över social- och hälsovården till unga; för 2016 är anslaget 1,5 miljoner. Nästa år får arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde inga medel för ungdomsgarantin.

Arbetslösheten bland unga reagerar snabbare på konjunkturerna än arbetslösheten bland vuxna. Enligt vad utskottet erfar finns det inga tillförlitliga studier av hur orsak och verkan förhåller sig till effekterna av ungdomsgarantin som också visar vilka effekterna är vid dåligt konjunkturläge. Samhällsgarantin för ungdomar infördes 2005 och att döma av en utvärdering har de positiva effekterna varit ganska små och bara arbetslösa unga med utbildning på andra stadiet har haft nytta av den. Unga med bara grundskola i bagaget fick ingen hjälp med att få arbete eller utbildning, och deras behov av utkomststöd minskade inte. Enligt en av de sakkunniga inverkar det inte särskilt mycket på arbetsmarknaden för de unga eller deras möjligheter att få jobb, om anslagen till ungdomsgarantin sjunker.

I fortsättningen ska ungdomsgarantin mer få karaktären av kollektiv garanti där en enda myndighet har hand om de som behöver stöd. Alla som går ut grundskolan garanteras utbildnings-, ar-

Utlåtande AjUU 2/2015 rd

bets- eller rehabiliteringsplats. Uppsökande ungdomsarbete, jobbsökarverksamhet och psykisk vård för unga ska stärkas. Lönesubventionen och Chans-kortet ska motivera de unga mer att söka arbete. Verksamheten har inget separat anslag.

Allt fler unga glider in i långvarig arbetslöshet när konjunkturläget har försämrats. Arbets- och näringsministeriets sysselsättningsstatistik från september visar att antalet arbetslösa arbetstagare i åldern 25 år var 3 200 fler än i september i fjol, alltså sammanlagt 45 000. Mellan januari och september avbröts arbetslösheten inom tre månader hos i snitt 62,2 procent, och det är 6,1 procentenheter mindre än ett år innan. Det är viktigt att sysselsättningsläget bland de unga följs upp noga under ramperioden och att det i förekommande fall vidtas åtgärder för att förhindra långvarig arbetslöshet bland ungdomar och för att hjälpa dem att få jobb.

Enligt redogörelsen minskar anslagen till verkstäder för unga och för uppsökande ungdomsarbete avsevärt under ramperioden. För 2016 minskar anslaget till ungdomsverkstäder med 1,5 miljoner euro, vilket är 15 procent av det nuvarande statliga anslaget, och med 6 miljoner euro till uppsökande ungdomsarbete, vilket är hela 40 procent av det tidigare anslaget.

Med den nuvarande anslagsnivån har uppsökande ungdomsarbete kunnat ordnas i hela landet. År 2014 fick man kontakt med 24 579 ungdomar och 16 740 av dem fick långvarigare stöd, samtals hjälp eller hänvisning till insatser. I 88 procent av alla kommuner finns det ungdomsverkstäder och siffran förväntas stiga till 90 procent trots nedskärningarna.

Enligt utskottets uppfattning har det uppsökande ungdomsarbetet och ungdomsverkstäderna lyckats relativt bra med att motverka social utestängning bland unga, förbättra deras livshantering och utveckla deras utbildnings- och arbetslivskompetens. I detta läge är det angeläget att i allt större omfattning integrera de exempel på god praxis som arbetats fram i aktiviteter med särskilda anslag i kommunernas normala verksamhet.

Integration

Integration är en investering som gagnar hela samhället eftersom inkomstprognosen för personerna stiger betydligt samtidigt som de blir mindre beroende av transfereringar. Det visar en konsekvensanalys som uppfyller vetenskapliga kriterier och som har gjorts på integrationsplanerna från 1999. Konsekvensbedömningen visar också att planerna har positiv effekt i flera generationer.

Under ramperioden stiger integrationsersättningarna till kommunerna från 141 till 318 miljoner euro, under förutsättningar att det kommer 15 000 asylsökande om året. I höst har det kommit betydligt fler asylsökande än tidigare och det är sannolikt att de som uppfyller kriterierna för internationellt skydd kommer att vara betydligt fler än beräknat de närmaste åren. Det är uppenbart att integrationsanslagen i ramen och budgetpropositionen inte räcker till för att ta hand om dagens ökande tillströmning av asylsökande, utan regeringen måste räkna med att höja anslaget, påpekar utskottet. Integrationsåtgärderna måste sättas in så snart en asylsökande får uppehållstillstånd. Kontakter som de sökande fått under asylprocessen och deras erfarenheter av arbetsliv och studier visar vägen för rätt typ av integrationsåtgärder.

Utlåtande AjUU 2/2015 rd

Asylsökande är till nytta för statsekonomin om de får arbete snabbt. Myndigheterna och de företag som anställer asylsökande måste samarbeta för att människosmuggling och den svarta sektorn ska kunna bekämpas.

Asylsökande får förvärvsarbeta utan uppehållstillstånd först tre månader efter att de har lämnat in sin asylansökan, om de har giltigt resedokument som berättigar till gränspassage. Utan resedokument får de förvärvsarbeta utan uppehållstillstånd först sex månader efter att de lämnat in asylansökan. Det är viktigt att rätten att arbeta tidigareläggs, framhåller utskottet. Detta gagnar både de offentliga finanserna och de asylsökande.

När tillströmningen av asylsökande ökar markant, kan det hända att fler personer som fått avslag på sin ansökan kommer att vistas i landet utan uppehållstillstånd. Det är viktigt att vi håller ett öga på hur många personer som vistas här utan uppehållstillstånd och följer upp deras situation.

Kampen mot grå ekonomi

Den förra regeringens program för att bekämpa svart ekonomi löper ut vid årets slut. Planen för de offentliga finanserna innefattar inget separat anslag för ändamålet under den kommande ramperioden.

Trots att de särskilda anslagen är knappt tilltagna är det enligt utskottet angeläget att kampen mot den svarta sektorn fortfarande är proaktiv och trovärdig. Utskottet förutsätter att kampen mot svart ekonomi följs upp med till buds stående indikatorer och att behovet av tilläggsanslag bedöms utifrån uppföljningen.

Könsspecifik konsekvensbedömning

Utskottet framhåller att planen för de offentliga finanserna innehåller ett flertal förslag med tydliga könsspecifika konsekvenser, exempelvis nedskärningarna i den barnpedagogiska verksamheten och inskränkningarna i den subjektiva rätten till barnomsorg. Men redogörelsen har ingen konsekvensbedömning i jämställdhetsperspektiv. Utskottet förutsätter därför att regeringen gör könsspecifika konsekvensbedömningar i förväg när den planerar spetsprojekt, strukturella reformer, sysselsättningsåtgärder, ändringar i arbetslivsvillkor och neddragningar i offentlig verksamhet.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 23.10.2015

I den avgörande behandlingen deltog

Utlåtande AjUU 2/2015 rd

ordförande Tarja Filatov sd
medlem Juho Eerola saf
medlem Pertti Hakanen cent
medlem Hannakaisa Heikkinen cent
medlem Niilo Keränen cent
medlem Anna Kontula vänst
medlem Jaana Laitinen-Pesola saml
medlem Leena Meri saf
medlem Merja Mäkisalo-Ropponen sd
medlem Ilmari Nurminen sd
medlem Eero Suutari saml
medlem Martti Talja cent
medlem Juhana Vartiainen saml
medlem Eerikki Viljanen cent
ersättare Antero Laukkanen kd
ersättare Jari Myllykoski vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Marjaana Kinnunen.

Utlåtande AjUU 2/2015 rd
Avvikande mening 1

AVVIKANDE MENING 1

Motivering

Allmänt

Läget i Finland är allvarligt. Bruttonationalprodukten har krympt i flera år, arbetslösheten ökar och arbetslöshetsperioderna blir längre. När befolkningen åldras påverkas möjligheterna till ekonomisk tillväxt och ökar de offentliga utgifterna. Våra offentliga finanser uppvisar ett underskott.

I juni bedömde Europeiska kommissionen att det inte är motiverat att inleda förfarande för alltför stort underskott på grundval av underskotts- eller skuldkriteriet trots att skulden i de offentliga finanserna har ökat och överstiger 60 procent av bnp i år. En prognos från finansministeriet ger stöd för denna bedömning.

I september fanns det 337 400 arbetslösa arbetssökande på arbets- och näringsbyråerna. Det är 22 900 fler än vid samma tid i fjol.

Antalet arbetslösa arbetstagare under 25 år var 3 200 fler än i september i fjol, alltså sammanlagt 45 000. Mellan januari och september avbröts arbetslösheten inom tre månader hos i snitt 62,2 procent, och det är en procentenhet mindre än ett år innan.

Det fanns 113 000 långtidsarbetslösa, det vill säga personer som varit arbetslösa i minst ett år utan avbrott, och det var 20 400 fler än i fjol. Dessutom fanns det 125 400 arbetslösa arbetssökande äldre än 50 år, vilket är 7 800 fler än vid samma tid i fjol. Arbetslösheten stiger oroväckande mycket bland både äldre och långtidsarbetslösa.

Det är viktigt att generera nya arbetstillfällen, men vid sidan av det måste vi också ta hand om de som förlorar jobbet och deras kompetens och arbetsförmåga.

Finland behöver exportdriven tillväxt utan att hemmamarknaden lamslås

Med tanke på Finlands framtid är det viktigt att vi får en exportdriven tillväxt och kan höja sysselsättningen för att de offentliga finanserna ska uppvisa överskott igen. Bättre reell konkurrenskraft och större priskonkurrenskraft ger bättre förutsättningar för ekonomisk tillväxt, export och utveckling på hemmamarknaden. Vid sidan av den traditionella industrikapaciteten måste vi lyfta fram möjligheterna med kunskapssamhället, de kreativa områdena och den expanderande tjänstemarknaden.

Vi måste utvidga exportbasen till växande ekonomier, höja förädlingsgraden och söka tillväxt i nya sektorer.

Vi anser att Finland behöver en ny exportstrategi bland annat med kopplingar till åtgärder mot klimatförändringen, rent vatten, energieffektivt byggande, förnybar energi, cirkulär ekonomi och digital teknik. Vi måste dra större nytta av vår arktiska kompetens. På hem-

Utlåtande AjUU 2/2015 rd Avvikande mening 1

mamarknaden måste offentliga och privata aktörer tillsammans skapa en referensmarknad som kan införa innovationer och nya produkter.

För stora förväntningar på satsningar på konkurrenskraften

Tjänstemannacentralorganisationen STTK och Fackförbundet Pro har i en stor enkät undersökt hur ledningen i finländska företag ser på aktuella arbetsmarknadsfrågor. Företagen anser att regeringens krav på att spara in fem procent på arbetskraftskostnaderna bara har obetydliga effekter för deras omsättning.

Företagsledarna stöder både en förbundsbasead och en centralförbundsbasead arbetsmarknadslösning i ungefär lika hög grad. Mindre företag stöder en centralförbundsbasead arbetsmarknadslösning i högre grad än stora företag.

Företagsledarna bedömer att en sänkning av arbetskraftskostnaderna med fem procent inte påverkar omsättningen alls (55 %) eller bara en aning (37 %). Bara två procent av de som svarade trodde på en snabb ökning av omsättningen.

Industrin och byggbranschen (totalt 49 %) ansågs få större ökning i omsättningen än andra. Inom handeln ansåg fler (68 %) omsättningen vara fortsatt oförändrad eller rentav minska en aning. Handeln befarar sannolikt att lägre arbetskraftskostnader minskar efterfrågan på hemmamarknaden. Stora företag med en omsättning på mer än 100 miljoner euro har mindre tilltro till ökad omsättning än företagen i stort (33 %).

Regeringens vägval, en strategi för priskonkurrens, distanserar Finland från de övriga välfärdsstaterna i Norden, ökar ojämlikheten och sätter våra långsiktiga framgångar på spel.

Vi vill framhålla att regeringen i stället för ensidiga diktat och påtvingade lagar bör gå in för en policy basead på överenskommelse och aktivt bereda väg för en likvärdig och omfattande överenskommelse, som ger vårt land en långvarig och jämställdhetsinriktad måttlig inkomstpolitisk helhetslösning.

Följaktligen anser vi att regeringen ensidigt bör ta tillbaka sitt förslag om lägre sjuklön, färre semesterdagar och nedskärningar i arbetslöshetsersättningarna och i stället tillsammans med organisationerna på arbetsmarknaden söka en lösning som främjar stabilitet, är förutsägbar, stärker produktiviteten, förlänger arbetslivet, ökar välbefinnande i arbete och dämpar kostnadsökningen.

Ekonomisk tillväxt och nya arbetstillfällen genereras i synnerhet i små och medelstora företag. Det är viktigt att se till att vi har fungerande offentlig arbetsförmedling för att också mindre företag ska kunna rekrytera lämplig och kvalificerad arbetskraft.

Vi anser att vårt land bör förbättra möjligheterna att ingå lokala avtal som grundar sig på lagstadgade allmängiltiga kollektivavtal. Vidare är det av betydelse att människor får mer information om de möjligheter att ingå lokala avtal som redan finns. Det förbättrar produktiviteten, välbefinnandet i arbete och intresset för gemensamma överenskommelser.

Utlåtande AjUU 2/2015 rd Avvikande mening 1

Det behövs större samhällsekonomiska investeringar

Också små investeringar är av betydelse för ekonomin. Offentliga investeringar bör alltså utnyttjas för att få fart på investeringarna. Med en ny samhällspolitik ska stat och kommuner koppla ihop sin transport-, bostads- och markanvändningspolitik bättre. Det är bra för större rörlighet bland arbetskraften. Privata investeringar bör uppmuntras genom fortsatt högre avskrivningsrätt.

Vi vill påminna om att Finland måste finnas i toppen bland länderna i världen med den högsta kompetensen. I kombination med de gigantiska nedskärningarna i utbildning, forskning och produktutveckling sätter regeringens strategi att nästan uteslutande satsa på pris-konkurrens den kompetensdrivna tillväxten på spel.

Vi anser att regeringens strategi för att minska skuldsättningen i och för sig är ett godtagbart vägval, men medskärningar fördelas orättvist och minskar efterfrågan på hemmamarknaden. Det är fullt förståeligt att det är svårt att spara pengar på människor med goda inkomster eftersom de inte får transfereringar från samhället. Därför måste ekonomin också balanseras upp med skattepolitiska åtgärder och strängare skatter för höginkomsttagare.

Vi anser att det behövs rättvisare åtgärder för balansera ekonomin. Det är inte acceptabelt att låginkomsttagarna drabbas av nedskärningar i sin dagliga försörjning samtidigt som människor med bättre inkomster uppmanas att medverka frivilligt och brottsligar rentav ska få rätt att ångra skattesmitning utan påföljder.

Invandringen kräver extraordinära åtgärder

Redan nu kommer det långt fler asylsökande än regeringen har räknat med.

Vi är för att Finland tar sitt internationella humanitära ansvar och bär den med heder. Detta kräver ett aktivt grepp för att finna lösningar på krisen, stödja flyktinglägren i närområdena och ta emot asylsökande.

Det är svårt att ge exakta siffror om antalet asylsökande för hela ramperioden. I budgetpropositionen är anslaget avpassat efter 15 000 asylsökande. Den kalkylen är inaktuell redan nu. Enligt den nyaste bedömningen kommer Finland att få 30 000–35 000 asylsökande i år och 30 000 nästa år.

Smidig och snabb behandling av asylansökningar har på sikt en dämpande effekt på de totala kostnaderna för flyktingmottagande. De sökande behöver då inte vänta så länge på flyktingmottagningarna. Personer med positivt asylbeslut måste få flytta till någon kommun så snabbt som möjligt. Dessutom är det A och O att sätta in språkkurser och integrationsåtgärder så tidigt som möjligt. Dessutom måste asylsökande få börja arbeta tidigare.

Vi anser att regeringen måste se till att det finns adekvata resurser för snabb behandling av asylansökningar och för tidigareläggning av språkkurser och integrationsåtgärder. Vidare måste vi få ett mer långsiktigt program som tar hänsyn till de personer som kommer till Finland via familjeåterförening. Kommunerna måste i god tid se till att det finns bostäder,

Utlåtande AjUU 2/2015 rd Avvikande mening 1

utbildningsmöjligheter och vård och räkna med nya frågor inom arbetskraftspolitiken. Det hänger på våra egna policyval om invandringen blir en ekonomisk börda eller en resurs för att täppa till hållbarhetsgapet och en mänsklig rikedom.

För att integrering ska lyckas behövs det en tvåvägsmodell. Vi finländare måste integrera oss i ett mer mångkulturellt Finland och invandrarna måste lära sig språket och veta vilka regler, rättigheter och skyldigheter som gäller i vårt samhälle.

Vi vill påminna om att asylpolitiken inte bara kan vara en angelägenhet för inrikesministeriet och arbets- och näringsministeriet. Det är en fråga med betydligt större räckvidd.

Det behövs resoluta insatser för jämställdheten och Istanbulkonventionen kräver fler platser på skyddat boende för kvinnor.

I den lägesbild som ingår i regeringsprogrammet sägs det att kvinnor och män är jämställda. Det är en bedömning utan faktaunderlag. Att könen inte är jämställda framkommer exempelvis av att förmögna kvinnor lever femton år längre än fattiga män. Å andra sidan är skillnaderna i lön mellan kvinnor och män lika betydande samtidigt som arbetsmarknaden är kraftigt segregerad.

Lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män kräver att myndigheterna systematiskt främjar jämställdheten mellan könen. I sina riktlinjer för budgetarbetet förutsätter finansministeriet att motiven till huvudtitlarna innehåller en sammanfattande bedömning av verksamheter med betydande jämställdhetskonskvenser för budgeten. Planen för de offentliga finanserna 2016–2019 spelar en stor roll för framtiden för huvudtitlarna. Besparingar i de offentliga finanserna är alltid könsspecifika.

Regeringsprogrammet, regeringens konkurrensförbättrande åtgärder och planen för de offentliga finanserna innebär stora nedskärningar för löntagarna i förmåner jämförbara med lön och i de sociala trygghetsförmånerna. Förslagen är mycket konkreta och de har utan tvivel konsekvenser för jämställdheten. Här kan man nämna bland annat inskränkningarna i den subjektiva rätten till barnomsorg, besparingarna i den barnpedagogiska verksamheten och konsekvenserna av att semesterdagarna minskar under föräldraledighet.

Vi förutsätter att regeringen gör könsspecifika konsekvensbedömningar av de strukturella reformerna, nedskärningarna och spetsprojekten.

I år har riksdagen enhälligt ratificerat Istanbulkonventionen och den trädde i kraft den 1 augusti. Samtidigt förutsatte riksdagen att staten ska satsa på att fullfölja de skyldigheter som konventionen för med sig. Den kräver att offer för våld i hemmet och i nära relationer ska kunna få hjälp avgiftsfritt dygnet runt. Dessutom måste det finnas en hjälpande telefon dygnet runt för våldsoffer och personer som hotas av våld.

Det är ett positivt steg framåt mot rikstäckande och lättare tillgänglig service att skyddshemmen förstatligas. Riksdagen förutsatte dock att antalet platser på skyddat boende stegvis höjs till den nivå som konventionen kräver. Att döma av dagens uppgifter och anslag kommer platserna att minska nästa år. Bara i Helsingfors och Vanda är 280 våldsoffer utan det skydd som Istanbulkon-

Utlåtande AjUU 2/2015 rd Avvikande mening 1

ventionen kräver. Vi vill påminna om att CEDAW-kommittén för avskaffande av diskriminering av kvinnor har prickat Finland för arbetet för att avskaffa våld mot kvinnor och bristande resurser för verksamheten.

Vi förutsätter att regeringen för ramperioden upprättar en plan för att höja antalet platser på skyddade boenden i överensstämmelse med riksdagens ratificering av Istanbulkonventionen.

Arbetslivet kan också förlängas genom åtgärder mot marginalisering

Med dagens stora arbetslöshet känns det konstigt att förlänga tiden i arbetslivet, men åtgärden är ett sätt att gardera sig inför kommande förändringar i åldersstrukturen och den är därför motiverad. Pensionspaketet, som är sammanställt tillsammans med arbetsmarknadens organisationer förlänger arbetslivet och minskar hållbarhetsgapet, men den verkliga pensionsåldern stiger bara om människor har arbete och arbetsförmåga. Det gäller att hålla i minnet att arbetslösa människor är vår största arbetskraftsreserv.

Resultaten av aktiv arbetskraftspolitik bedöms ofta alltför snävt, det vill säga bara med avseende på den öppna arbetsmarknaden. Aktiv arbetskraftspolitik och aktiv socialpolitik går in i varandra och resultaten manifesteras dels i större sysselsättning, dels i stoppad marginalisering. När arbetslösheten bedöms är dess struktur och längd viktigare indikatorer än själva arbetslöshetsgraden i procent.

Regeringen har planer på att strama åt den ekonomiska politiken under ramperioden. Risken är de alltför stora och orättvisa medskärningarna tar död på den spirande ekonomiska tillväxten och minskar efterfrågan på arbetskraft.

Ungdomsarbetslösheten och långtidsarbetslösheten kommer sannolikt att öka. Regeringen förutspår att den strukturella och den långvariga arbetslösheten stiger kraftigt. I spetsprojekten satsar regeringen 170 miljoner på sysselsättning och konkurrenskraft, men gör gigantiska nedskärningar på hela 200 miljoner i arbetskraftspolitik, och gör att långtidsarbetslösheten ökar. Med aktiv arbetskraftspolitik kan man påverka arbetslösheten bara i begränsad omfattning. Men den kan i stället hjälpa människor att bevara arbetsförmågan, stoppa social marginalisering och samtidigt förhindra att arbetslösheten blir långvarig och övergår i strukturell arbetslöshet.

Ungdomsgarantin

Jämfört med många andra länder i Europa är ungdomsarbetslösheten i Finland kortvarig. Det har medverkat till att förhindra marginalisering bland unga. Man kan inte bara stirra på arbetslösheten bland de unga när man ska bedöma hur ungdomsgarantin har utfallit och om den fortsatt behövs. Ungdomsarbetslösheten är betydligt mer beroende av konjunkturer och den ekonomiska politiken än den allmän arbetslösheten. Därför går det inte att bedöma på vilken nivå ungdomsarbetslösheten skulle ligga utan ungdomsgarantin.

Utlåtande AjUU 2/2015 rd

Avvikande mening 1

Ungdomsgarantin är ingen arbetsgaranti, utan syftet är att stärka möjligheterna att få jobb genom att social marginalisering förebyggs med tre pelare, nämligen uppsökande ungdomsarbete, utbildning och intensifierade insatser till arbetslösa unga.

De pengar som satsas på att ge de unga bättre möjligheter att få jobb och undvika social marginalisering betalar sig mångfalt. Bara utgifterna för social trygghet och skattebortfallet till följd av marginalisering uppgår årligen till minst 600 miljoner euro. Dessutom kan vårdutgifterna för kroniskt marginaliserade människor vara åtta gånger så stora som för personer utan marginaliseringsrisk. Med åtgärder inom ramen för ungdomsgarantin har man lyckats förebygga social marginalisering. Just nu är det fler än någonsin som fått utbildningsplats efter grundskolan.

Det är positivt att regeringen fortfarande vill ge unga människor en utbildningsgaranti efter grundskolan, men vi är oroliga för hur det ska gå med den, när regeringen skär ner utbildningsanslagen så mycket.

Det uppsökande ungdomsarbetet inom ungdomsgarantin har varje år nått över 20 000 "försvunna" unga som riskerats att bli utslagna. Av dessa har över 15 000 behövt vägledning under en längre tid. Avvecklingen av ungdomsgarantin leder i värsta fall till att vi får en hel generation av utslagna människor. Regeringen har lyckligtvis beaktat att det finns unga som behöver psykvård. Men vanliga arbetslösa räcker regeringen bara en tom hand.

Regeringen drar in anslaget på 28 miljoner euro till arbetslösa unga för karriärrådgivning, karriärträning, arbetskraftspolitiska åtgärder för unga invandrare, jobbsökarträning, chanskortet, arbetsträning, yrkesinriktad arbetskraftsutbildning, företagsamhetsutbildning och de särskilda anslagen för andra åtgärder. Detta trots att insatserna har fungerat bra på personer med yrkesutbildning och mer än hälften av de unga arbetslösa arbetssökande har yrkesexamen eller ännu högre utbildning.

Stödinsatserna för arbetslösa unga som berörs av de särskilda anslagen kan finansieras med medel för den allmänna arbetskraftspolitiken, men också de bantas ner drastiskt så anslagen för utbildning och lönesubvention kommer helt enkelt inte att räcka till. Typiskt för läget är att det i fjol gavs nästan 40 000 chanskort och att de mellan januari och juni år inte har varit fler än 3 000 på grund av de knappa anslagen.

Anslagen till ungdomsverkstäder och uppsökande ungdomsarbete skärs ner drastiskt för 2016. För spetsprojektet att ändra ungdomsgarantin i riktning mot en kollektiv garanti avsätter regeringen 2 miljoner euro. Anslaget är öronmärkt för verksamhet med så kallade förtroendepersoner och projektet Ohjaamo med all service på ett ställe och det är oklart om det i något som helst hänseende ersätter nedbantningen av det uppsökande ungdomsarbetet.

Vi välkomnar att projektet Ohjaamo får mer resurser och framhåller att det måste finnas pengar i budgeten för både vägledningsställen och servicekedjor.

Tack vare de nuvarande resurserna har uppsökande ungdomsarbete kunnat ordnas i hela landet. I fjol nådde det uppsökande ungdomsarbetet ut till 24 579 ungdomar och 16 740 fick stöd, samtal och vägledning under en längre tid.

Utlåtande AjUU 2/2015 rd

Avvikande mening 1

Vi kan inte acceptera att det uppsökande ungdomsarbetet avvecklas när det väl har börjat fungera. Det har nämligen gett goda resultat och det är ett av de insatsområden som lyfts fram i regeringsprogrammet.

Långtidsarbetslösa äldre

Det är motiverat och ekonomiskt vettigt att erbjuda personer som varit arbetslösa mycket länge ett respektfullt sätt att dra sig tillbaka med pensionsstöd. Alltför många tappar orken och går miste om alla bidrag. Dessutom har de inga utsikter att få jobb i dagens sysselsättningsläge. Pensionssystemet betraktar dem som arbetsföra, men sett i ett arbetslivsperspektiv är de arbetsoförmögna.

Vi föreslår att villkoren för att få pensionsstöd ska vara arbetslöshet i fem år och 60 års ålder. Möjligheten att få pension genom ett extraordinärt förfarande skulle gälla omkring 3 700 arbetslösa personer. Till en början skulle det kosta 8 miljoner euro, men beloppet sjunker snabbt till 2 miljoner i takt med att personerna får ordinarie pension. Ett liknande förfarande tillämpades i mitten av 2000-talet.

Lex Taipale, alltså lagen om pensionsstöd till vissa långtidsarbetslösa (39/2005), var en engångsföreteelse och gav personer som var 57 år och äldre rätt att få pensionsstöd, om de hade varit arbetslösa i ungefär tio år. Staten stod för hela stödet och det betalades ut tills personerna var 62 år och fick ordinarie pension. Cirka 4 000 personer berördes av lagen. Både social- och hälsovårdsutskottet och arbetslivs- och jämställdhetsutskottet har enhälligt velat utsträcka åtgärderna till ungefär 12 000 personer.

I stället för nedskärningar i anslagen till arbetskraftspolitik kan passiv ersättning omvandlas till aktivt bidrag med en sysselsättningscheck enligt Rinnemodellen

Arbetslösheten kostar landet drygt 6 miljarder euro varje år. I beloppet ingår arbetslöshetsförmåner och kostnader för utkomststöd, bostadsbidrag, offentlig arbetskraftsservice och arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte för arbetslösa.

Nettokostnaderna för arbetslösheten uppgår till omkring 4 miljarder euro. Arbetslöshetsersättningarna kostar 5,5 miljarder euro. Beloppet ingår inte i rambudgeten och användningen är inte beroende av budgetramen. Regeringen avsätter 553,3 miljoner euro för arbetskrafts- och företagservice i budgeten för 2016. Utgifterna för aktiva åtgärder står bara för ungefär tio procent av utgifterna för passiva stöd. Utskottet anser att relationen mellan utgifterna är helt bakvänd.

Långtidsarbetslösa blir utestängda från arbetskraften för gott. Risken är att arbetsförmågan undermineras om personer som ingår i arbetskraften står utanför arbetslivet länge. Utskottet menar att relationen mellan aktiv sysselsättningspolitik och passiv arbetslöshetsersättning måste vara det motsatta. Arbetslösheten ställer inte bara till med direkta kostnader. Den minskar skatteinkomsterna, ökar kommunernas kostnader för sysselsättningsåtgärder, höjer kostnaderna för social- och hälsovård och minskar den privata konsumtionen. Dessutom ger den strukturella arbetslösheten upphov till problem med matchning av arbetskraften och inskränker möjligheterna att utveckla produktionen.

Utlåtande AjUU 2/2015 rd

Avvikande mening 1

Vi föreslår att alla arbetslösa efter sex månader av arbetslöshet ska få rätt att använda sysselsättningscheck för sin försörjning vid arbetslöshet. Sysselsättningschecken ska ha samma värde som grunddagpenningen, alltså arbetsmarknadsstödet, som är 32,8 euro per dag och den ska ges ut för högst 300 dagar.

När arbetslösa söker jobb kan de uppge att arbetsgivaren får en sysselsättningscheck, om den inte har sagt upp eller permitterat anställda och inte har en gällande skyldighet enligt arbetsavtalslagen att återanställa dem. Skyldigheten ska utredas genom försäkran av arbetsgivaren och förtroendemannen. Tanken är att det görs stickprover.

Sysselsättningschecken ska finansieras direkt via utkomstskyddet för arbetslösa. Därmed försvinner dröjsmålen i utbetalningen av pensionsstöd. Samtidigt gäller det att se till att det finns tillräckligt mycket arbetskraftsservice, särskilt arbetsförmedling. I dagens svåra sysselsättningsläge försvinner och uppstår det ungefär 400 arbetstillfällen per dygn. Större satsningar på arbetsförmedling betalar sig snabbt. Också internationella valutfonden IMF föreslår i sin senaste landrapport att Finland ska öka resurserna till aktiv arbetskraftspolitik.

Riksdagens utredningstjänst har räknat ut att de offentliga finanserna får en anpassningseffekt på 140–250 miljoner euro, om 15 000 personer får anställning med hjälp av sysselsättningscheck. Intervall för effekten beror på att personer som i övrigt blir arbetslösa har rätt att få grunddagpenning för arbetslösa eller inkomstrelaterad arbetslöshetsdagpenning.

Effektivare arbetsförmedling

Regeringens reform av arbetskraftsservicen tar sikte på större digitalisering och mer privatisering. Vi välkomnar båda målen. Digitalisering ger produktivitetsvinster och privatisering kompletterar den offentliga arbetsförmedlingen, inte minst i tider av stigande arbetslöshet. Men personlig kundtjänst kan inte ersättas med e-tjänster. Regeringens planer på utläggning av tjänsterna tillför inget mervärde eftersom den finansieras med nedbantning av offentlig service.

De stödåtgärder för arbetslösa ungdomar som finansieras med ett särskilt anslag kan bekostas med medel för den allmänna arbetskraftspolitiken, men också de bantas ner drastiskt så anslagen för utbildning och lönesubvention kommer helt enkelt inte att räcka till. Typiskt för läget är att det i fjol gavs nästan 40 000 chanskort och att de mellan januari och juni år inte har varit fler än 3 000 på grund av de knappa anslagen.

Extra stor oro väcker regeringens åtgärder beträffande multiservicecentren för de som är svårast att sysselsätta. Samservicen där arbetsförvaltningen, den kommunala social- och hälsovården och FPA samarbetar har fått ett gott mottagande. Den nya lagen riskerar att bli en halvmesyr när arbetsförvaltningen drar sig ur den lagstadgade samservicen på många orter.

Vi förutsätter att ministeriet tar tillbaka sina planer på att flytta sina anställda från multiservicecentren till arbets- och näringsbyråerna för att spara in på lokaler. Utskottet påminner om att samserviceställena inrättades eftersom en nätverksmodell med egna serviceställena inte garanterade tillräckligt stor tillgång till sektorsövergripande service och tvingade de arbetslösa att uppsöka många olika serviceställena.

Utlåtande AjUU 2/2015 rd Avvikande mening 1

Större fattigdom när utkomstskyddet för arbetslösa minskar

Regeringen vill skära ner utkomstskyddet för arbetslösa med 200 miljoner euro. Neddragningen görs så att perioden med inkomstrelaterad arbetslöshetsersättning skärs ner med 100 dagar för personer under 58 år, karenstiden förlängs med två dagar, höjningen för lång arbetskarriär slopas och höjningsdelarna under tiden för aktiva åtgärder minskar. Vi menar att nedskärningen inte ger några sysselsättningsvinster. I stället drabbas personer som mist jobbet av dubbla straff. Först förlorar människor jobbet och sedan späder man ytterligare på deras ekonomiska trångmål.

Vi kan inte acceptera tankegången bakom nedskärningarna i arbetslöshetsersättningarna, nämligen att arbetslösa inte aktivt söker jobb eller tar de jobb som finns. De flesta arbetslösa söker aktivt arbete.

Vi anser att det ger betydligt bättre resultat om arbetsförmedlingen effektiviseras än om ersättningarna skärs ner.

Vår lagstiftning ger människor med inkomstrelaterad arbetslöshetsersättning yrkesrelaterat skydd i tre månader. Efter det måste de också ta jobb inom andra yrken än sitt eget och inom ett stort geografiskt område. Om arbets- och näringsbyråerna temporärt får mer personal i det rådande arbetslöshetsläget kan arbete erbjudas mer effektivt och fusk med ersättningarna förhindras.

Svart ekonomi

Kampen mot den svarta sektorn lyser med sin frånvaro för regeringen vill avveckla programmet mot svart ekonomi. Men regeringsprogrammet säger ingenting om hur kampen ska fortsätta. Programmet startade 1996. Det kostade 20 miljoner euro och gav mellan 200 och 300 miljoner euro. Det finns ett klart behov av ett fortsatt program. Det bör innefatta så kallad aggressiv skatteplanering enligt förslagen från revisionsutskottet 2012. Andra aktuella teman är beskattning vid långa entreprenadkedjor enligt holländsk modell, introduktion av skattenummer också inom andra sektorer än bara byggbranschen, skyldighet att ha kassasystem med fiskalt minne inom privata tjänstesektorer och större öppenhet och insyn i aktieäggande.

Också i omkostnaderna för regionförvaltningsmyndigheterna inom arbetarskyddet har det temporära tilläggsanslaget för att kontrollera den svarta sektorn slopats. Därmed minskar arbetarskyddsmyndigheternas möjligheter att bevaka fall av svart ekonomi på arbetsplatserna. Tillsynen inom arbetarskyddet kunde förbättras med små medel utan större kostnader. När inspektörer enligt lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft övervakar att lagen följs utanför Södra Finland kan de inte själva kontrollera om identitetskort med fotografi är riktiga eller om en utländsk arbetstagare har arbetstillstånd. Detta för att deras befogenheter bara gäller denna så kallade beställaransvarslag. Det behövs alltså större befogenheter.

Vidare är det i dagsläget svårt att tillfälligt flytta tillsynsresurser mellan olika ansvarsområden, exempelvis vid övervakning av något stort projekt. I ett brev från den 5 december 2012 till social- och hälsovårdsministeriet pekar arbetslivs- och jämställdhetsutskottet på detta missförhållande,

Utlåtande AjUU 2/2015 rd

Avvikande mening 1

föreslår ändringar i tillsynsorganisationen och hänvisar till uppnådda fördelar med organiseringen av tillsynen enligt beställaransvarslagen. Med ändringarna kan man spara tillsynsresurser.

För kampen mot den svarta sektorn har varje polisstation och centralkriminalpolisen särskilda ekobrottsenheter som är utrustade med de resurser som kvalitativt och kvantitativt sett behövs för arbetet och krävs i en sådan omvärld. Den återtagna vinningen av brott ökade från 26,3 miljoner euro 2010 till 47,7 miljoner euro 2014. Trots det vill regeringen skära ner de särskilda anslagen till polisen med nästan 6,4 miljoner euro. Det kommer att medföra problem för samarbetet mellan myndigheterna, sannolikt en del flaskhalsar hos polisen.

Byggbranschen uppfattas som ett näste för svart ekonomi. Det är en allmän uppfattning som inte stämmer. Det finns över huvud taget ingen marknadsekonomi där svart ekonomi inom byggbranschen inte är ett problem. I en del länder är allt byggande en enda svart sektor. I Finland handlar den svarta byggbranschen mestadels om svartarbete och entreprenader där inga skatter och socialförsäkringspremier betalas. Dessutom får utländska byggarbetare lägre löner än vår lagstiftning kräver.

Situationen har dock blivit bättre. Det kan vi först och främst tacka arbetsmarknadsorganisationerna inom byggbranschen för. Systemet med skattenummer och anmälningarna om byggarbetsplatser är resultatet av deras samarbete. Också beställaransvarslagen, att den kom till och har utformats under åren lopp, är ett resultat av att organisationerna inom byggbranschen haft en samsyn på frågan om kampen mot svart ekonomi. Det är unikt i hela Europa att arbetsmarknadens organisationer, andra aktörer inom byggbranschen och myndigheterna kan samarbeta kring kampen mot svart ekonomi som vi gör i Finland. Också resultaten är unika.

Vi föreslår att arbetet ska fortsätta.

Regeringen vill avveckla programmet för att bekämpa svart ekonomi och samtidigt skärs tilläggsanslagen till många myndigheter ner, trots att staten med en insats på 60 000 euro per årsverke får in dubbelt så mycket pengar.

Vi förutsätter att regeringen startar ett sjunde omfattande program för att bekämpa svart ekonomi.

Avvikande mening

Vi föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Utlåtande AjUU 2/2015 rd
Avvikande mening 1

Helsingfors 23.10.2015

Tarja Filatov sd
Merja Mäkisalo-Ropponen sd
Ilmari Nurminen sd
Anna Kontula vänst
Jari Myllykoski vänst

Utlåtande AjUU 2/2015 rd
Avvikande mening 2

AVVIKANDE MENING 2

Motivering

I slutet av augusti i år fanns det 346 700 arbetslösa arbetssökande vid arbets- och näringsbyråerna. Prognoserna visar att arbetslösheten kommer att fortsätta stiga nästa år. I synnerhet arbetslösheten bland unga kräver effektiva åtgärder, men i budgetpropositionen skär regeringen ner sysselsättningsanslagen med 50 miljoner euro. Tilläggsanslag behövs framför allt för lönesubventioner och för startpengar till nyblivna företagare. I stället för att ha utdragen arbetslöshet, måste vi stödja aktiva åtgärder som förbättrar möjligheterna till egenanställning genom företagande, eller ge människor tillfälle att komma ut i arbetslivet med hjälp av lönesubvention eller återgå i arbete efter långvarig arbetslöshet eller någon annan frånvaroorsak. Lönesubvention är en åtgärd som följer efter arbetsprövning, arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, sysselsättningspolitisk utbildning och läroavtalsutbildning.

Regeringen vill avveckla kompetensprogrammet för unga vuxna som ingått i ungdomsgarantin. Samtidigt får unga vuxna sämre möjligheter att komma in på läroavtalsutbildning. Allt detta gör det så mycket svårare för utsatta ungdomar och partiellt arbetsföra unga att komma in i arbetslivet. Jag föreslår att ungdomsgarantin och de anknytande satsningarna på läroavtalsutbildning får fortsätta.

Inom ramen för ungdomsgarantin avsatte den förra regeringen mer pengar för ungdomsverkstäder och uppsökande ungdomsarbete. Nu vill regeringen skära ner anslaget med 7,5 miljoner euro. Ungdomsverkstäder och uppsökande ungdomsarbete är den typen av förebyggande insatser där anslagen betalar sig mångfalt. Jag föreslår att anslaget för ungdomsverkstäder och uppsökande ungdomsarbete återinförs. Satsningar på aktiva åtgärder medverkar till att arbetslösheten och arbetslöshetsersättningarna minskar. Det i sin tur ger mer skatteinkomster och minskar kostnaderna för arbetslöshet.

För högre sysselsättning behövs det också ett företagaravdrag på fem procent i beskattningen, fortsatta anslag för programmet för att bekämpa svart ekonomi och satsningar på sysselsättningsfrämjande forskning, utveckling och innovationer. Dessutom behöver vi en reform av grundtryggheten, som innebär att det är lönsamt att arbeta i alla lägen.

Avvikande mening

Jag föreslår

att finansutskottet godkänner följande uttalanden:

1. Riksdagen föreslår att ungdomsgarantin och de anknytande satsningarna på läroavtalsutbildning får fortsätta.
2. Riksdagen föreslår att anslaget för ungdomsverkstäder och uppsökande ungdomsarbete införs på nytt.

Utlåtande AjUU 2/2015 rd
Avvikande mening 2

3. Riksdagen förutsätter att det avsätts tillräckligt stora resurser för kampen mot svart ekonomi och att programmet för bekämpande av svart ekonomi fortsätter.

4. Riksdagen förutsätter att anslaget för startpengar och lönesubvention, som betalats ut via den offentliga arbetskraftsservicen, höjs med 30 miljoner euro och

att finansutskottet i övrigt beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 23.10.2015

Antero Laukkanen kd